

SYSTEMBOLAGETS

**Ramverk för
hållbara inköp
av tjänster och
indirekt material**

Innehåll

1 INLEDNING	2
1.1 Syfte	2
1.2 Målgrupp	2
1.3 Användning	2
2 HÅLLBAR UTVECKLING FÖR SYSTEMBOLAGET	3
2.1 Agenda 2030	3
2.2 Amfori & Global Compact	4
2.3 Cirkulär ekonomi	4
2.4 Systembolagets hållbarhetsstrategi	4
3 ÖVERGRIPANDE RIKTLINJER	5
3.1 Kostnad	5
3.2 Mänskliga rättigheter och Arbetsvillkor	5
3.3 Klimat	5
3.4 Cirkularitet & Avfall	5
3.5 Märkningar och certifieringar	5
3.6 Transparens	6
3.7 Transporter	6
3.8 Energi	6
3.9 Inkludering	6
3.10 Etik och antikorrupktion	6
3.11 Samarbeten	6
4 SPECIFIKA KRAV	7
4.1 Aktivt hållbarhetsarbete	7
4.2 Tjänster	7
4.3 Trä	7
4.4 Plast	7
4.5 Kemikalier	7
4.6 Metall	8
4.7 Elektronik	8
4.8 Byggmaterial	9
4.9 Textil	9
4.10 Glas	9
4.11 Övriga material i egen verksamhet	9
Källor	10

Inledning

Systembolagets verksamhet vilar på en hållbarhetstanke och vår vision är ett samhälle där alkoholdrycker njuts med omsorg om hälsan så att ingen tar skada. Systembolaget ska vara ett välkänt föredöme inom hållbarhet och hållbarhet ska genomsyra allt vi gör. Detta ramverk visar hur våra inköp av tjänster och indirekt material ska bidra till detta. Ramverket beskriver den grund som vår strategi och definition av hållbar utveckling vilar på. Det ger generella riktlinjer och definierar specificerade krav inom ett antal kategorier.

1.1 SYFTE

Detta ramverk finns för att Systembolaget, leverantörer och andra intressenter ska veta vilka hållbarhetskrav som gäller vid inköp av tjänster och indirekt material.

1.2 MÅLGRUPP

Ramverket är primärt avsett att användas av inköpare och beställare på Systembolaget men leverantörer och andra intressenter kan använda ramverket för att få en förståelse för vilka hållbarhetskrav som gäller vid inköp av tjänster och indirekt material.

1.3 ANVÄNDNING

Ramverket gäller för alla inköp av tjänster och indirekt material på Systembolaget. Avsteg från kraven i riktlinjen kräver beslut enligt intern rutin.

Ramverket omfattar inte våra krav vid inköp av drycker.

Hållbar utveckling för Systembolaget

Definitionen av hållbar utveckling för Systembolaget vilar på Agenda 2030, Amfori & Global compact samt cirkulär ekonomi. Dessa beskrivs nedan i korthet.

2.1 AGENDA 2030

Agenda 2030 antogs 2015 av FN:s medlemsländer. De globala målen är universella och finns till för att uppnå fyra saker till år 2030:

- Att avskaffa extrem fattigdom.
- Att minska ojämlikheter och orättvisor i världen.
- Att främja fred och rättvisa.
- Att lösa klimatkrisen.

Målen innefattar de tre dimensionerna av hållbar utveckling – den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga och gäller i alla länder och för alla människor.¹

2.2 AMFORI & GLOBAL COMPACT

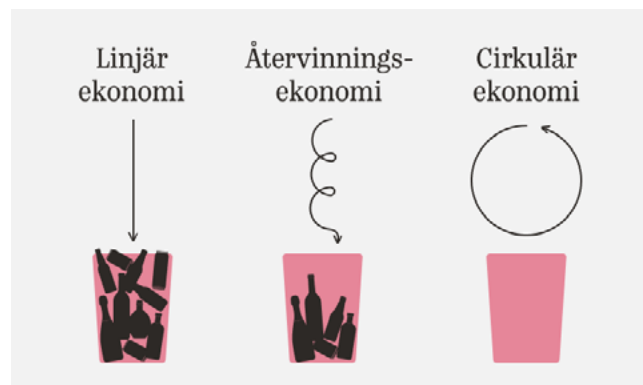
Systembolaget är sedan 2012 medlemmar i Amfori², en global, ideell organisation som arbetar för socialt ansvar inom en rad branscher. Vi har antagit Amforis uppförandekod och dess principer som vår externa uppförandekod. Uppförandekoden baseras på bland annat följande internationella överenskommelser om arbetsvillkor och mänskliga rättigheter:

- FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna.
- FN:s konventioner om barns rättigheter och om avskaffandet av all slags diskriminering mot kvinnor.
- ILO:s (International Labour Organization) konventioner om mänskliga rättigheter i arbetslivet.
- FN:s Global Compact.
- OECD:s riktlinjer för multinationella företag.

Systembolaget är även medlemmar i UN Global Compact sedan 2013³.

2.3 CIRKULÄR EKONOMI

I en cirkulär ekonomi utformas produkter, tjänster och affärsmodeller så att det gynnar planeten, människor och företag.

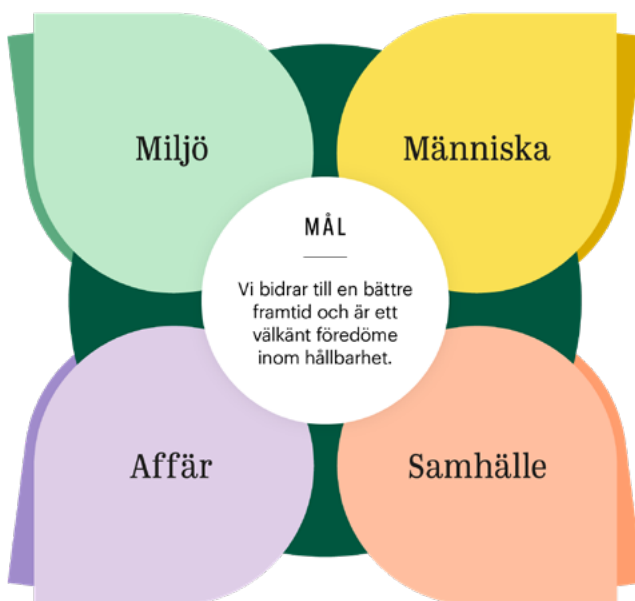

Avfall och föroreningar designas bort, och naturliga system återskapas. Produkter och material används så länge som möjligt för att behålla värdet och minska uttag av ny råvara och därigenom minimera mängden avfall.

2.4 SYSTEMBOLAGETS HÅLLBARHETSSTRATEGI

År 2023 ska Systembolaget vara ett välkänt föredöme inom hållbarhet. Vi har redan idag lagt en gedigen grund som vi fortsatt behöver arbeta med för att hållbarhet ska genomsyra allt vi gör. Vi fortsätter att förbättra vårt hållbarhetsarbete och främja innovation.

Systembolagets hållbarhetsstrategi sträcker sig till 2030 och omfattar de fyra perspektiven Miljön, Människan, Affären och Samhället. Alla perspektiv har mätbara mål för både erbjudande och den egna verksamheten och är ytterst beslutade av bolagets styrelse.

Övergripande riktlinjer

Detta ramverk gäller för alla nya inköp av tjänster och indirekta material på Systembolaget. Det avser varor och tjänster som används inom vår verksamhet och säljs i butik, exklusive den dryck vi säljer.

3.1 KOSTNAD

Inköp till vår verksamhet⁴ ska vara så hållbara som möjligt, miljömässigt, socialt och ekonomiskt. Många gånger kan mer hållbara alternativ vara dyrare på kort sikt men ändå det mest affärsmässiga valet på lång sikt, till exempel om produkten håller längre. Vid val av tjänst eller produkt är det alltid en avvägning mellan olika krav och kostnader i varje enskilt inköp. Det mest hållbara alternativet ur ett socialt, ekonomiskt och miljömässigt perspektiv ska i så hög utsträckning som möjligt väljas.

3.2 MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER OCH ARBETSVILLKOR

Samtliga inköp till verksamheten ska omfattas av principerna för mänskliga rättigheter och arbetsvillkor i den externa uppförandekoden. Systembolaget kräver att leverantören ställer sig bakom kodens principer. Antingen genom att Amforis uppförandekod i sin helhet inkluderas som appendix till avtalet med leverantören, eller genom att kodens principer inkluderas i form av Systembolaget Code of Conduct. Leverantören kan sedan uppvisa efterlevnad av kodens principer genom till exempel certifieringar och egna rapporter utförda mot motsvarande uppförandekoder.

Beroende på inköpets art kan vissa specifika och fördjupade krav på mänskliga rättigheter och arbetsvillkor komma att krävas, till exempel kollektivavtal eller motsvarande baserat på Systembolagets riskbedömning.

3.3 KLIMAT

Systembolaget vill bli en fossilfri verksamhet och vara en del av lösningen av de klimatutmaningar samhället står inför. Vid inköp ska klimatpåverkan i alla led, till exempel produktion, transporter, användning och återvinning, vägas in. Vi premierar klimatneutrala och klimatpositiva lösningar liksom lösningar som gynnar utveckling inom hållbarhet.

3.4 CIRKULARITET OCH AVFALL

Systembolagets inköp ska driva mot cirkulär ekonomi och minska avfall i alla led. För att nå dit väger vi noga nyttan med inköpet och föredrar:

- Tjänster istället för produkter.
- Hyra istället för att äga.
- Möjlighet till att reparera och uppgradera för att skapa lång livslängd
- Återanvändning och återbruk sker före återvinning.
- Återvunnet eller biobaserat material och att varan går att plocka isär och återvinna.

Vi ser positivt på att leverantörer och deras underleverantörer arbetar med cirkularitet i sin produktionsprocess.

3.5 MÄRKNINGAR OCH CERTIFIERINGAR

Etablerade tredjepartscertifierade hållbarhetsmärknings- och certifieringar som uppfyller detta ramverk bör alltid väljas när det är möjligt. Att köpa in hållbarhetsmärkta produkter är ett enkelt och effektivt sätt att göra mer hållbara val.

3.6 TRANSPARENS

För vissa inköp av tjänster och material kräver Systembolaget spårbarhet i flera led i leverantörskedjan. Systembolaget strävar efter att vara ett transparent företag och förväntar oss detsamma av våra leverantörer.

3.7 TRANSPORTER

Vid inköp av transporter är vår ambition att dessa ska vara effektiva, optimerade och drivas med förnybara drivmedel. Områden som ska tas i beaktande vid inköp av transporter är:

- Fordonstyp, ruttoptimering & fyllnadsgrad.
- Val av bränsle.
- Systematiskt förbättringsarbete (t.ex. ISO eller motsvarande).
- Dokumentation och rapportering kring utsläpp.

Vid inköp av transporter ska leverantören även säkerställa att transportörens verksamhet (eller anlitad underleverantör) bedrivs under kollektivavtal eller kollektivavtalsliknande arbetsförhållanden.

3.8 ENERGI

Energi ska komma från förnybara källor när det är möjligt, och vara så energieffektiva som möjligt under både produktion och drift.

- Egen energi ska komma från förnybara källor och vara certifierad enligt Bra miljöval, Ecoenergy eller motsvarande.
- Belysning ska vara energieffektiv och i första hand LED.
- Utrustning ska ha högsta möjliga energiklass.

3.9 INKLUDERING

Systembolaget finns till för alla i Sverige, oavsett bakgrund, förutsättningar eller var du bor. Utgångspunkten är alla människors lika värde och vi jobbar aktivt för ett inkluderande arbetsklimat som kännetecknas av respekt, förståelse för och att vi tar tillvara alla våra olikheter och kompetenser. Systembolaget strävar efter att vara ett så inkluderande företag som möjligt och vi förväntar oss detsamma av våra leverantörer.

3.10 ETIK OCH ANTIKORRUPTION

Systembolaget har nolltolerans mot alla former av försök till otillbörlig påverkan från leverantörer och samarbetspartners.

Vi ska alltid agera ansvarsfullt och i enlighet med våra styrande policyer och interna regler. Det ger oss ett särskilt ansvar i mötet med varandra, med kunder, leverantörer och omvärld. Vi förväntar oss samma förhållningssätt av våra leverantörer och gör kontroller mot bland annat världsbankens sanktionslista.

3.11 SAMARBETEN

Systembolaget har behov av goda relationer med externa intressenter och att samverka med dessa proaktivt, systematiskt och resultatorienterat för att nå våra hållbarhetsmål. Genom samarbete kan vi komma längre och uppnå gemensamma mål och en hållbar utveckling. Vi förväntar oss att våra leverantörer agerar enligt samma principer och jobbar för en social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet.

Specifika krav

4.1 AKTIVT HÅLLBARHETSARBETE

Systembolaget vill primärt arbeta med leverantörer som har ett aktivt hållbarhetsarbete. Relevanta leverantörer⁵ ska i första hand ha tredjepartscertifierade ledningssystem, såsom ISO14001, EMAS och i andra hand ett dokumenterat aktivt hållbarhetsarbete som minst omfattar policy, mål och uppföljning.

4.2 TJÄNSTER

Tjänster som innebär direkt påverkan på social, ekonomisk eller miljömässig hållbarhet omfattas av kraven i ramverket. Utförare som tillhandahåller intellektuella tjänster med betydande indirekt påverkan genom råd, förslag, konstruktionslösningar eller liknande, såsom arkitekter, bygg, eller logistik konsulter etc. ska ha relevant kompetens/erfarenhet vid genomförandet av tjänsten.

4.3 TRÄ

Trä och träbaserade material ska komma från ett hållbart skogsbruk eller vara av återvunnet material, som i en förlängning går att återanvändas och återvinnas till nya produkter. Systembolaget lutar sig vid inköp mot trovärdiga skogscertifieringssystem.

Våra krav

Träråvaran **ska** vara FSC certifierat eller PEFC certifierat med Chain of Custody (CoC).

Tryckimpregnerat trä och Tropiska träslag **ska** undvikas.

4.4 PLAST

Idag kommer majoriteten av plast från fossil råvara som leder till klimatförändringar. Plasten bidrar också till nedskräpning vilket är ett stort internationellt problem som hotar det marina ekosystemet, människor och djur. Systembolaget ska undvika och reducera plast i inköp och välja de mest hållbara alternativen när plast väljs.

Våra krav

Plastråvaran **ska** i första hand vara återvunnen, samt gå att återvinna i befintliga återvinningssystem. Plastråvaran **ska** i andra hand vara biobaserad.

PVC, Ftalater och Bionedbrytbar plast **ska** undvikas. Engångsartiklar av plast **ska** undvikas.⁶

4.5 KEMIKALIER

Kemikalier som köps in eller används i tillverkning av produkter ska då det är möjligt vara fria från ämnen som kan skada miljö, människa eller djur. Vi utgår från SIN-listan⁷ som samlar substanser som troligtvis kommer klassificeras som SVHC-ämnen⁸ (Substances of Very High Concern) och sätts upp på kandidatlistan i REACH.

Våra krav

Kemikalier **ska** i första hand vara miljömärkta.

Kemikalier som finns med på SIN-listan är förbjudna⁹ i de inköp som Systembolaget gör, både i tillverkning och i färdig produkt.

4.6 METALL

Metaller kan inte brytas ned utan blir kvar i marken under en lång tid. Olika metaller är olika farliga beroende på halter. För höga halter av vissa metaller orsakar skada på människa och miljö. Bly och kvicksilver är metaller som anses särskilt farliga då de bland annat kan skada utvecklingen av nervsystemet. Även kadmium ses som särskilt farlig eftersom den kan skada njurarnas funktion och har visat sig leda till benskörhet i vissa studier.¹⁰

Våra krav

Metaller **ska** i första hand ha metallyta utan krom, om metallen är förkromad ska den vara av krom (III). Genom dokumentation alltid säkerställa ansvarsfull anskaffning av konfliktmineraler¹¹ om sådana måste ingå i produkten.

Produkter som innehåller bly, kvicksilver, krom (VI) eller kadmium **ska** undvikas.

4.7 ELEKTRONIK

Elektronik innehåller mycket sällsynta metaller och det finns stora risker kopplat till konfliktmineraler¹². Elektronik genererar också stora mängder avfall som ofta är hälso- och miljöfarligt. Det är därför viktigt att elektronik produceras så cirkulärt som möjligt så att sällsynta material kan återanvändas. Vi strävar därför mot att vår elektronik ska ingå i cirkulära system.

Våra krav

Elektronik **ska** i första hand vara TCO certifierad eller motsvarande¹³.

Elektronik **ska** i andra hand innefatta:

- CE-märkning
- Dokumentation på ansvarsfull anskaffning av konfliktmineraler¹⁴ såsom deltagande i flerpartsinitiativ som stödjer program för ansvarsfull anskaffning av konfliktmineraler och kobolt.
- Leverantören ska erbjuda system för att återta produkter för återanvändning eller process för miljökorrekt hantering för återvinning.

4.8 BYGGMATERIAL

Samtliga material och kemikalier som byggs in eller används under byggskedet i våra lokaler omfattas av kraven på byggvarubedömning.¹⁵

Våra krav

Byggmaterial och kemikalier som byggs in eller används under byggskedet **ska** i första hand uppfylla byggvarubedömningens kriterier för "rekommenderas" och i andra hand "accepteras".

- Byggmaterial och kemikalier som ska bedömas är i BSAB96 kategorier: E, F, G, H, I, J, K, L, M, N, Z, P, Q och R (VVS)¹⁶.

4.9 TEXTIL

Textilproduktion kräver stora mängder vatten och kemikalier som kan vara skadligt både för miljö och för dem som arbetar i processen. Det är därför viktigt att välja textilier som producerats på ett hållbart sätt eller är av återvunnet material, som i en förlängning går att återanvändas och återvinnas till nya produkter.

Våra krav

Textilråvaran **ska** inneha miljömärkning såsom Bra miljöval, EU Ecolabel, GOTS eller motsvarande.

Konventionellt odlad bomull, eller jungfruliga textilier **ska** undvikas.

4.10 GLAS

Glas är ett energikrävande material att tillverka och transportera, där både råvaror och energi kan sparas om vi använder oss av återanvänt och återvunnet material.

Våra krav

Glasråvaran **ska** i första hand vara återanvänt eller återvunnet glas.

Nyproducerat glas eller glas som innehåller tungmetaller **ska** undvikas.

4.11 ÖVRIGA MATERIAL I EGEN VERKSAMHET

Systembolaget köper in förbrukningsmaterial både till butiker och personalytor. Detta kan vara allt från kontorsmaterial till livsmedel, möbler och städmaterial och med det tillkommer olika risker.

Våra krav

Vi **ska** i första hand välja produkter med certifieringar eller miljömärkningar såsom Bra miljöval, EU Ecolabel, Svanen eller motsvarande.

Källor

- ¹ <https://www.globalamalen.se/om-globala-malen/>
- ² <https://www.amfori.org/content/amfori-bsci>
- ³ <https://www.unglobalcompact.org/>
- ⁴ Med inköp till vår verksamhet avses inköp av tjänster och indirekta material till verksamheten och inte drycker.
- ⁵ Avser dels leverantörer som är betydande för den verksamhet som Systembolaget bedriver (t.ex. p.g.a. kontraktsvärdet, avtalstid, verksamhetskritiska eller av strategiska skäl), dels leverantörer vars verksamhet kan innebära betydande hållbarhetsrisker.
- ⁶ I enlighet med EU:s engångsplastdirektiv.
- ⁷ www.sinlist.org och publiceras av organisationen www.chemsec.org
- ⁸ SVHC-ämnen, eller särskilt farliga ämnen, har egenskaper som kan medföra allvarliga och bestående effekter på människors hälsa och på miljön, SVHC-ämnen är ämnen som:
- är cancerframkallande (kategori 1A eller 1B)
 - skadar arvsmassan (könscecellsmutagena i kategori 1A eller 1B)
 - stör fortplantningsförmågan (reproduktionstoxiska i kategori 1A eller 1B)
 - är långlivade, bioackumulerande och toxiska (så kallade PBT-ämnen)
 - är mycket långlivade och mycket bioackumulerande (så kallade vPvB-ämnen)
 - har andra särskilt farliga egenskaper som anses vara lika allvarliga som de ovan, till exempel hormonstörande egenskaper.
- ⁹ Undantag kan förekomma för laboratoriet.
- ¹⁰ <https://www.naturvardsverket.se/Sa-mar-miljon/Manniska/Miljogifter/Metaller/Kadmium/>
- ¹¹ tenn, volfram, tantal och guld.
- ¹² tenn, volfram, tantal och guld.
- ¹³ Motsvarande ska då uppfylla likvärdiga krav som ställs för TCO certifierade produkter.
- ¹⁴ tenn, volfram, tantal och guld.
- ¹⁵ Bedömer byggrelaterade produkter utifrån dess kemiska innehåll, miljöpåverkan under livscykeln och i förlängningen även social påverkan i leverantörsledet.
- ¹⁶ Motsvarar kraven i Miljöbyggnad guld samt utöver detta BSAB kategorier P, Q och R (VVS).